

Zemědělská škola

PŮDOHOSPODÁRSKA

07

80. ROČNÍK
BŘEZEN 2018

královna

ZIMNÍ ZELENINY

#13011303

edi to rial

Michal Petřík
editor

Přestože na mnoha místech jsou pole (a to nejen ta s kapustou) stále pod sněhem, jaro je zde již za pár dní.

A co všechno musí jaro stihnout?
O tom už napsal básník František Halas:

*Vytáhnout trávu z hlíny
a na zeleno natřít.
Načernit pěkně stíny
a všechno živé sbratřit.
Všem hadům svléci kůži,
načesat řádně louky,
spočítat lístky růží
a pruty leštit, brouky.*

Vše zmíněné lze zachytit na fotografii a vzhledem ke každoroční kráse jara to nebude nijak těžký úkol. Takže ať už se vydáte do naší krajiny v rámci výuky, či ve volném čase, nezapomeňte zachytit vaše jaro objektivem fotoaparátu a telefonu.

Navíc pokud budete chtít, můžete své fotky se zemědělskou tematikou označovat hashtagem agricult. To je totiž slovo, díky kterému vaše výtvary uvidíme a vy zase uvidíte ty naše na našem instagramovém profilu. Ten se s jarem vylíhl na adrese [instagram.com/zemedelskaskola](https://www.instagram.com/zemedelskaskola) a bude vám přinášet to nejlepší ze světa zemědělství. Navíc když s námi prostřednictvím fotek budete sdílet to, co máte rádi, tak se s vámi také o něco podělíme. Každý měsíc totiž vybereme z fotek ty nejlepší a odměníme je balíčky, ve kterých se urodila opravdová spousta dáreků.

Kreativité se meze ani lány nekladou. ☺

(02)

březen 2018

+obsah

04

FAKTA

Odlehčená a nenáročná minutka na rozjezd. Zajímavé informace, které z vás udělají malou, ale opravdu malou chodící encyklopedii.

06

PŘÍBĚH

Inspirujte se úspěchy a zajímavými příběhy. Tentokrát se vydáme za statkářem Davidem Smetanou.

10

ANGLIČTINA

Chcete se domluvit na farmách po celém světě? Tak nepřeskakujte tuto rubriku.

12

CESTOVÁNÍ

Jak se farmaří za hranicemi Česka? To je nejlepší zjistit na vlastní kůži. Naše rubrika vás zavede do sousedního Bavorska i trochu více přespolního Norska.

18

AKTIVITY ŠKOL

Aktivity škol jsou kořením vzdělávání. Březnové číslo si proto ochutíme například akcemi, které zažili žáci z Třebíče a Humpolce.

7/80

vydává

Ústav zemědělské ekonomiky a informací,
Mánesova 1453/75

e-mail

petrik.michal@uzei.cz

telefon

+420 222 000 381

spolupracuje

s Agronititútem Nitra,
štátný podnik,
Akademická 4,
949 01 Nitra,

e-mail

zuzana.horvathova@agroinstitut.sk

telefon

+421 377 721 802

design

Ginger & Fred

(03)

16

KALENDÁŘ

Nepropásněte ani jednu zásadní událost v zemědělských oborech. Díky našemu kalendáři budete mít program na (skoro) každý den blížícího se jara.

28

ZEMĚDĚJSTVÍ

Nové informace pro odborníky na svých místech a především na místech vzdělávacích a vědeckých.

! FAKTA

KAPUSTA NAPUŠTĚNÁ VITAMÍNY

Kapustu, ať už růžičkovou nebo hlávkovou, můžeme opravdu považovat za královnu zimní zeleniny. Přechká totiž i silné mrazy, které jí dokonce svědčí. Díky nim se totiž stává křehčí. Kapusta je důležitým zdrojem vlákniny, proto působí příznivě na naši trávicí soustavu. Dále obsahuje velké množství vitaminů, jmenovitě vitaminy skupiny B, dále C, E nebo K. Zároveň jsou v ní obsaženy i důležité minerály jako vápník, hořčík, selen, fosfor a draslík.

Přes všechny klady, které kapusta má, se často dostává na seznam „Už nikdy“ u mnoha z nás. Mohou za to především nešťastné formy úprav, se kterými se můžeme setkat například v jídelnách. Díky takovýmto neblahým zkušenostem nemůže mnoho lidí velmi výraznou vůni i chuť kapusty ani vystát. Správná příprava z ní ovšem dokáže vykouzlit pokrm velmi dobrý a zdravý, zvláště v kombinaci s jinou zeleninou. A jak tedy kapustu upravit tak, aby byla chutná? Výbornou variantou je například zapékání či grilování...

TEXT REDAKCE | FOTO ARCHIV

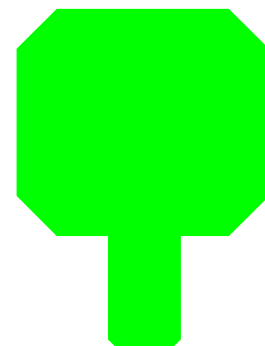
(04)

LEDNICE PŘEŽITÍ

Přes 900 tisíc semen obilovin, brambor a dalších téměř 5 tisíc druhů zemědělských plodin je uchováváno v „nejdůležitější lednici světa.“ Právě tak se přezdívá Špicberskému globálnímu úložišti semen, které slouží k ochraně semen plodin před válkami a přírodními katastrofami. Výstavba tohoto zařízení v roce 2008 byla zcela financována norskou vládou, která nyní investuje další prostředky do lepšího zabezpečení úložiště vůči vnějším podmínkám. Kvůli vysokým teplotám, které jsou způsobeny globálním oteplováním, taje na Špicberských permafrost a budovu začala ohrožovat voda z této dosud „trvale“ zmrzlé půdy.

VÍTE, ŽE...

...klidně již během dnešního dne můžete začít farmařit v Itálii, Německu, Severní i Jižní Americe nebo dokonce v Japonsku. Je to možné díky právě vydanému hernímu simulátoru farmaření Pure Farming, který představuje konkurenci pro zavedenou sérii Farming Simulator. Prostřednictvím Pure Farming 2018 můžete pěstovat plodiny na polích, chovat hospodářská zvířata, starat se o ovocné sady nebo se věnovat zelené energii. Propracovaná grafika potěší i fanoušky zemědělské techniky. Tu si autoři simulátoru licencovali od předních světových výrobců včetně českého Zetoru. Když už tedy koukat do monitoru, tak tohle je trefa do zeleného.

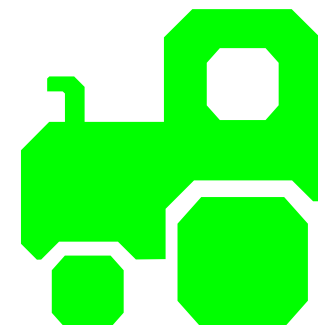
Složení potravin najdete na www.nutridatabaze.cz

! FAKTA

COOLTURA

Galerie Hraničář vás srdečně zve na zahájení nové výstavy a půlročního tematického projektu. Téma, které nás bude následující půlrok provázet, je Tvář krajiny. Můžete se těšit na prezentaci současných uměleckých projektů a doprovodný program. Vzájemné prostupnosti mezi přírodou a zásahem člověka, nabízející citlivý pohled na ekologii, se věnuje výstava Tvář krajiny. Umělci čerpají témata z přírody jako z místa touhy po kráse a duševním prožitku, odrážejícím se v citlivém ekosystému. Boj s vlastním lidským odkazem se odehrává v čase, kdy jako společnost máme občas i snahu přijímat drobné ekologické a geopolitické výzvy. Výstava Tvář krajiny chce vzbudit upřímný zájem o konkrétní místa a reálné prožitky s krajinou nejen u nás v Ústeckém kraji. Aktuální výchozí pozice, trpká témata i patřičná inspirace vychází ze studie socioložky a environmentalistky Hany Librové. Její kniha Věrní a rozumní: kapitoly z ekologické zpozdilosti se stala oporou pro výběr témat jako vodní cyklus a voda v krajině, pokřivená proměna přírody nebo potenciální kvality současné krajiny a regenerace přírodních zdrojů, čili permakultura..

FARMÁŘI VS. OSTATNÍ

K zisku ocenění Gentleman silnic nemusíte řídit britský traktor ani se oblékat do drahého smokingu. Jediným předpokladem je neignorovat dění kolem vás. Traktorista Lukáš Bouda z Kanic na Domažlicku díky tomu loni v létě zachránil z hořícího auta devatenáctiletou řidičku. Když se vracel z pole nedaleko Domažlic, uviděl v silničním příkopu auto na střeše, ze kterého se kouřilo a šlehaly plameny. Rychle se vrátil do traktoru pro nůž, u hořícího auta pak vyrazil okénko, přeřízl bezpečnost pás a společně s dalším svědkem dívku vytáhl. Krátce nato vozidlo celé vzplálo. Díky tomu do řad zemědělců putuje nejen ocenění Gentleman silnic, udělované Policií České republiky, ale i další bod v duelu s ostatními. Cestou k nehodě totiž kolem Lukáše Boudy projelo pět nebo šest aut a nikdo před ním na místě nezastavil. Až poté se na místě objevil traktorista a nezávážal. Ať už tedy budete účastníky silničního provozu v zemědělské technice či třeba jen na jízdním kole, pomáhejte ostatním, nebuďte k sobě lhostejní a všimněte si svého okolí.

(05)

JAKO ZEMĚDĚLEC JSEM SE NARODIL

TEXT MICHAL PETŘÍK | FOTO ASZ ČR

T

ímto krásným úvodem často začíná vyprávění svého příběhu farmář David Smetana. Aby však nebylo o směřování jeho budoucího života pochyb, tak pro jistotu vystudoval i Střední zemědělskou školu v Kostelci nad Orlicí. Následné vysokoškolské studium již nedokončil, ale věděl, že teoretických znalostí má už dostatek. Proto se pustil do sbírání a rozvíjení praktických činností. Bylo mu tehdy 19 let. Rodičům v té době vrátili část majetku zabaveného komunistickým režimem a David Smetana tak mohl hned začít s dalším rozvíjením odkazu svých předků. A že je to odkaz hodnotný. Rozvětvený rod Smetanů totiž hospodaří ve Svobodných Dvorech již od roku 1620.

Dnes je jasné, že 27 let hospodaření pana Smetany posunulo nejen úroveň statku zase o velký kus dále, ale znamenalo přínos i pro jeho pověst a jméno. Smetanův statek je totiž nyní dobře zavedenou značkou, a to i za hranicemi Královéhradeckého kraje. Stalo se tak zásluhou poctivého úsilí, se kterým se pan Smetana s rodinou věnují svému podnikání. To se z velké části odehrává na více než třiceti hektarech půdy, na kterých se pěstují brambory, zelí, česnek, cibule a další tradiční zelenina. To vše následně putuje ke spotřebitelům prostřednictvím prodeje ze dvora a obchodů se zdravou výživou.

*PŘÍBĚH

STATEK PLNÝ OCENĚNÍ... I VITAMÍNŮ

Kvalita a jeho celkový přístup k hospodářství a k celému zemědělskému odvětví se musel nutně odrazit nejen u zákazníků, ale i u odborné veřejnosti. Na statek tak putovala řada významných ocenění. Některá z nich určitě stojí za zmínku. Jedná se například o prestižní ocenění Živnostník roku 2012, druhé místo v soutěži Asociace soukromého zemědělství ČR Farma roku 2012, ocenění Regionální potravina roku 2014, v roce 2016 pak zisk celorepublikového titulu Zemědělec roku s potravinářskou výrobou a Zemědělec roku Královéhradeckého kraje.

A když už jsme ve výčtu ocenění doslova nakousli Regionální potravinu roku 2014, tak se na ni pojďme podívat blíže. Jedná se v podstatě o vlajkový produkt statku Smetanových – kysané zelí. Královéhradecký kraj poskytuje ideální podmínky k pěstování krouhaného zelí, a to je tak tradiční plodinou i ve Svobodných Dvorech. Zpra-

salátů. Ty se pyšní značkou Smetanův statek a jsou vyrobeny moderní metodou zpracování čerstvého ovoce a zeleniny, která zaručuje jejich výbornou chuť a vysokou kvalitu, ale především umožňuje zachování vitamínů a léčivých látek.

Podnikání pana Smetany ale není jen o zemědělství. Svůj statek rozšířil o penzion, a to samozřejmě ve venkovském stylu. Především díky pečlivě provedeným stavebním úpravám se tak hosté snadno přenesou do atmosféry konce 19. století, ze které stavení pocházejí. Přínos pobytu je zřejmý, podporuje návrat lidí k venkovu a zároveň si zde hosté odpočinou a z klidné krajiny načerpají nové síly.

ZÁJEM O INOVACE I DALŠÍ GENERACI

I přes nebyvale dlouhou historii statek neusnul v minulosti. Naopak, hospodářství Davida Smetany se novinkám nijak nebrání a navíc je zde aktivně vyhledávají a vytvářejí. Na trh tak přivedli například novou odrůdu oválné cibule, která hospodyň-

„Už když jsem začal vnímat okolní svět, věděl jsem, že budu zemědělec.“

cování zelí přivedli na statku k dokonalosti. Výsledkem je pak mnoho variant chutných zelných salátů. Tedy nejen chutných ale i zdravých.

Syrové i kysané zelí je totiž jednou z nejzdravějších potravin. Jedná se o vynikající zdroj vitamínů C, B, E a K. Kysané zelí obsahuje i mnoho minerálních látek. Ve velkém množství se v něm nachází draslík, který je pro lidský organismus velmi důležitý. Nachází se v něm rovněž vápník, fosfor, železo, zinek a magnézium, dále stopové prvky, z nichž nejdůležitější je síra.

Zanedbatelný není ani fakt, že kysané zelí je bohaté také na protinádorové a antibioticky působící fytochemikálie (bioaktivní látky nacházející se v rostlinách), životodárné enzymy, na aminokyseliny obsahující síru a hořčičný olej.

Specialitou na statku je zpracování krouhaného zelí přímo před zákazníkem. Zpracované zelí, ale i další zeleninu a ovoce lze pak zakoupit i ve formě

kám usnadňuje krájení. Další novinkou pak bylo takzvané špičaté zelí nebo modré brambory, ty obsahují více antioxidantů a snižují tak riziko vážných onemocnění.

Budoucnost zemědělství samozřejmě nestojí jen na technologických inovacích, ale především ve zkušených následovnicích, kteří se budou o naši hospodářskou krajinu starat. Potvrzují to i průzkumy, ze kterých plyne, že nejen v Královéhradeckém kraji zemědělci stárnou a nemá je kdo nahradit. I podle Davida Smetany jsou dobří zemědělci v dnešní době nedostatkovým zbožím. Svými aktivitami se ale snaží tento trend změnit a zvýšit zájem mladých lidí o zemědělské obory. Vytváří tak speciální programy a prohlídky, které jsou určeny školákům. Zprostředkování příběhů poctivého hospodaření, cest kvalitních potravin a předávání vlastních zkušeností dětem, je pak vítaným a důležitým přínosem pana Smetany společenské

*PŘÍBĚH

odpovědnosti. Za její součást se dá považovat i jeho dlouhodobé aktivní působení v problematice kvality potravin, výkupních cen a dovozu méně kvalitních plodin ze zahraničí. Díky produktům ze Smetanova statku lze do tématu kvality potravin nahlédnout i ryze osobní zkušeností. Každý, kdo ochutná produkty pocházející z polí v okolí Svobodných Dvorů totiž ihned pozná rozdíl mezi kvalitou potravin v supermarketech a kvalitou potravin pocházejících od zemědělců.

SPOLUPRÁCE SE

ZEMĚDĚLSKÝMI ŠKOLAMI

Jako absolvent zemědělské školy v Kostelci nad Orlicí velmi dobře ví, že dobré vzdělání je předpokladem kvalitní práce. Znalosti se však nečerpají jen v lavicích, a proto zemědělské školy spolupracují také se soukromými zemědělci a družstvy. Jedná se totiž o jednu z velmi dobře fungujících možností, jak zvýšit zájem žáků o studium zemědělských oborů.

A proto této formě výuky velmi rád poskytuje příležitost i David Smetana. Žáci díky tomu získávají důležité zkušenosti a kvalitní praxe je pro ně oceňovaným zpestřením výuky. Na Smetanově statku si navíc spoluprací s uční ze střední zemědělské školy v Hořicích velmi pochvalují. Kladně hodnotí jak přístup žáků, tak kvalifikovanost mistrů.

Díky podobně aktivnímu přístupu podnikatelů získává české zemědělské školství alespoň malé kamínky do mozaiky neustále nutného zlepšování kvality vzdělávání a zvyšování atraktivity pro zájemce o studium. A zemědělské školství je pilířem, na kterém stojí celá budoucnost nejen regionálních farmářů jako je pan Smetana, ale celého českého zemědělství.

Nejen na statek do Svobodných Dvorů proto přejeme příznivé počasí jarních měsíců na sklizeň rané zeleniny, ale samozřejmě i vhodné podmínky alespoň k dalším sto letům hospodaření.

ROZHODOVACÍ PROSTŘEDÍ

TEXT DOC. PHDR. JAROSLAV VORÁČEK, CSC.,
PROVOZNĚ EKONOMICKÁ FAKULTA ČZU V PRAZE

AJ: The manager of any business is faced with the problem of making decisions, but the manager of a farm makes his/her decisions in a somewhat unique environment. Perhaps most important is the limitation placed on a manager's decisions by the biological and physical laws of nature. Farm managers soon find there are some things that cannot be changed by their decisions. Nothing can be done to shorten the gestation period in livestock production, and there is a physical limit on the amount of feed (which) livestock can consume in a day. The time it takes for a particular crop to grow and mature can be changed somewhat by the choice of variety, but once the decision is made little else can be done. The manager must be aware of the limits placed on decision making by these biological and physical factors.

Production on farms is affected more by weather than production in any other type of business. Although efforts can be made to prevent hail and to induce rainfall, there is still little a manager can do to influence the weather and its effect on the business.

Agriculture is often used as an example of a perfectly competitive industry. Simply stated, this means that each individual farm is only one of many and represents such a small part of the total industry that the decisions made by an individual farmer affect neither the prices paid for the resources nor the prices received for the products sold. Prices are determined by national and worldwide supply and demand factors over which individual farmers have very little control except possibly through some type of collective action.

Weather, insects, disease, and variable prices are examples of factors which place the farm manager in a position of making decisions in an environment of risk and uncertainty. Future yields and prices cannot be predicted with a great deal of accuracy, yet they are important in nearly every management decision. While there is a certain amount of risk and uncertainty in every business, the farm manager's decision-making environment contains more factors creating risk and uncertainty than most types of business.

A manager is often faced with making some decisions before a certain deadline or very quickly to avoid a potential loss. When prompt action is required, the manager may have to proceed through the decision-making steps quickly and without complete information. A livestock disease outbreak or a crop infested with insects requires a prompt decision or treatment to avoid a large potential loss. Other decisions such as whether or not to build a new machine shed can be easily postponed with little or no cost until a more complete study and analysis can be done. The approach to any decision will depend on the time element involved.

Some decisions can be easily reversed or changed if observation indicates the first decision was not correct. An example would be a livestock feed ration which could be changed rather quickly and easily as long as the change will not upset the livestock. Other decisions may not be reversible or can be changed only at a very high cost. Examples would be the decision to dig a new irrigation well or to construct a new building.

CZ: Manažer jakéhokoli podniku stojí před problémem rozhodování, ale manažer farmy dělá svá rozhodnutí v poněkud neobvyklém prostředí. Asi nejdůležitější jsou omezení, kladená na manažerova rozhodnutí biologickými a fyzikálními zákony přírody. Zemědělští manažeři brzy zjistí, že některé věci nelze jejich rozhodnutími změnit. Nic se nedá dělat ke zkrácení těhotenství (březosti) v živočišné výrobě a existuje také fyzický limit na množství potravy, které dobytek může strávit za den. Čas pro určitou plodinu vyrůst a uzrát lze poněkud změnit výběrem odrůdy, ale jakmile se jednou přijme rozhodnutí, zbývá jen málo, co lze ještě udělat. Manažer si musí uvědomovat omezení, kladené na rozhodování těmito biologickými a fyzikálními faktory.

Produkce na farmách je počasím ovlivňována více než v jakémkoli jiném druhu podnikání. Třebaže lze vyvinout úsilí, jak zabránit krupobití nebo vyvolat déšť, je toho stále jen málo, co manažer může udělat, aby ovlivnil počasí a jeho vliv na podnikání.

Zemědělství se často uvádí jako příklad dokonale konkurenčního odvětví. Jednoduše řečeno, znamená to, že každá jednotlivá farma je jen jednou z mnoha a představuje tak malou část celého odvětví, že

rozhodnutí učiněná jednotlivým farmářem neovlivní ani ceny, placené za zdroje, ani ceny, získané za prodaný produkt. Ceny jsou stanoveny faktory národní a světové nabídky, nad kterými mají jednotliví farmáři velmi malou kontrolu, s výjimkou snad jen nějakého druhu kolektivní akce.

Počasí, hmyz, choroby a proměnlivé ceny jsou příklady faktorů, které staví zemědělského manažera do rozhodování v prostředí rizika a nejistoty. Budoucí výnosy a ceny nemohou být předvídaný s velkou měrou přesnosti, přesto (však) jsou důležité téměř v každém manažerském rozhodování. Zatímco v každém podnikání existuje jisté množství rizika a nejistoty, rozhodovací prostředí zemědělského manažera obsahuje více faktorů, vytvářejících riziko a nejistotu, než ve většině (typů) podnikání.

Manažer často stojí před přijetím nějakých rozhodnutí v určitém časovém limitu, nebo velmi rychle, aby se vyhnul možné ztrátě. Je-li vyžadována rychlá akce, manažer může být nucen postupovat rozhodovacími kroky rychle a bez úplných informací. Vzplanutí choroby u dobytka nebo napadení plodiny hmyzem vyžaduje rychlé rozhodnutí nebo ošetření, aby se zabránilo velké potenciální ztrátě. Jiná rozhodnutí, jako třeba zda postavit či nikoli novou kůlnu pro stroje, mohou být snadno odložena s malými či žádnými náklady dokud se neudělá úplnější studie a analýza. Přístup k jakémukoli rozhodnutí bude záležet na prvku času, který je vyžadován.

Některá rozhodnutí mohou být snadno obrácena nebo změněna pokud pozorování (sledování) ukazuje, že první rozhodnutí bylo nesprávné. Příkladem by mohla být krmná dávka dobytka, kterou lze změnit poměrně rychle a snadno, pokud ta změna nevyvede dobytek z klidu. Jiná rozhodnutí nemusí být zvrátná, nebo mohou být změněna jen za velmi vysokých nákladů. Příkladem by bylo rozhodnutí vykopat závlahovou studnu nebo postavit novou budovu.

ZA POZNÁNÍM DO ZAHRANIČÍ

TEXT ING. ALENA KRAJÍČKOVÁ | FOTO ARCHIV

cestování

Za poznáním se putovalo od pradávna... Nejinak tomu bylo u zemědělských odborníků, učitelů, žáků, studentů. Kdo chtěl ve svém oboru poznat maximum – vyrazil do světa na zkušenou.

Čtenáři Zemědělské školy si jistě vzpomínají na poutavé články pana Ing. Rozmana, který přibližoval jednotlivé historické osobnosti zemědělského vzdělávání. Pro studenty tehdy nebylo vzácností navštěvovat významné zahraniční školy. Než se zemědělský odborník rozhodl založit školu, statek či jiné působiště, často se vydal do okolních zemí nasbírat konkrétní poznatky a zkušenosti; i proto jsme měli i v minulosti tolik skvělých, někdy i v Evropě a „za mořem“ uznávaných zemědělských osobností. A samozřejmě i naopak..., některé naše zemědělské školy přijímaly rovněž zahraniční studenty a poučit se k nám jezdili zahraniční odborníci.

V současnosti je cestování po celém světě běžnou záležitostí. Vyjet na zahraniční brigádu, praxi, stáž je pro mladé lidi snadné. Po roce 1989, kdy se objevily možnosti a nabídky, přibývaly k hromadným exkurzím také individuální praxe žáků. Když jsem listovala výtisky Zemědělské školy z devadesátých let dvacátého století, s chutí jsem si četla o čerstvých poznatcích z cest. Myslím si, že první zkušenosti učitelů a žáků by mohly zaujmout i současné čtenáře, a proto vám je s potěšením předkládám. Posuďte, co a jak se mezitím změnilo.

PRAXE V BAVORSKU

V červenci 1991, píše Ing. Jandová ze zemědělské školy v Horšovském Týnu, se rozjelo deset žáků právě ukončeného třetího ročníku na měsíční praxi do farem soukromě hospodařících rodin v okrese Cham. Farmy mladých sedláků o rozlohách 68 ha byly už celé

rekonstruované anebo rekonstrukce probíhala. Na dvou farmách poskytovali prostory k ubytování a rekreaci, další majitelé se na podobné využití připravovali, neboť pouze zemědělství by nezajistilo obživu celé rodiny.

Pracovní den začínal v 6.00-6.25 hod. nástupem do stájí na krmení. Žáci odklízeli hnůj, podávali krmiva, sedlák či selka dojili krávy. Okolo 8. hod. byla snídaně. Po ní následovalo mytí dojících zařízení, chladicích nádob na mléko, chlapci pracovali s mechanizačními prostředky při sklizni sena, obilí, děvčata pomáhala v domácnosti s vařením, úklidem, praním, mandlováním a péčí o děti. Chlapci i děvčata se rovněž podíleli na ručních pracích. Hrabali, nakládali, natírali plot, pracovali na zahradě apod. V 17 hod. opět začínala práce ve stáji, kolem 20 hod. se večerelo a asi ve 23 hod. se chodilo spát.

A jak hodnotili svou praxi jednotliví žáci?

„Praxe byla dobrá, hodně mi přinesla. Poznal jsem práci v zemědělství, o které jsem dříve měl jinou představu. Myslím,

že tato farma nemá budoucnost, je malá a na rozšíření nemá farmář prostředky. On sám si je toho vědom a začíná doma stavět pokoje pro turisty, kterými je okolí farmy vyhledávané.“

„Na farmě se mi líbilo, od rána do večera bylo mnoho práce, ale volný čas jsem mohla využít naplno, jak je to tam zvykem. Pozнала jsem nové lidi a získala cenné zkušenosti potřebné pro svůj obor.“

„Na této praxi jsem zjistil, že soukromě hospodařit bych nešel. Alespoň ne s vybavením, které bylo na této farmě. Mechanizace byla na nízké úrovni, a proto tito lidé museli zbytečně provádět úkony jinde plně mechanizované.“

„Podle mého názoru je tento statek pečlivě udržován a všechny práce jsou prováděny poctivě, ale pro svou malou rozlohu (12 ha) pravděpodobně nebude stačit pro obživu tří lidí.“

„Na farmě se mi velmi líbil výborný přístup k práci a její radostné vykonávání. Oba manželé, u kterých jsem práci vykonávala, nikdy na práci nenařadili nebo něco neodbyli, ale vše vykonávali

s radostí a láskou k vlastnímu majetku, o který se dobře starali.“

„Farma (drůbežářský podnik) je vysoce mechanizovaná, což zjednodušuje práci lidí. V podniku i na farmě panuje tvrdá kázeň, což u nás hned tak nedocílíme. I pracovní doba je řádně dodržována s německou přesností.“

V SEVERNÍ EVROPĚ

V roce 1996 byly zřízeny při některých středních zemědělských školách vyšší odborné školy, kde mohou studovat absolventi maturitních oborů. Jednou z nich byla i tehdejší Střední zemědělská škola a Rodinná škola v Benešově..., listuji Zemědělskou školou ze školního roku 1998-99.

Dosáhnout požadované odbornosti v rámci dvouletého studia oboru Zemědělské podnikání studentům vyšší odborné školy napomáhala šestiměsíční praxe na zahraničních farmách. Když se studenti na podzim po půlroční praxi vrátili, byli vesměs velmi spokojení a svou dospělostí, postřehy a názory překvapili a potěšili i své pedagogy. Proto mě tehdejší pan ředitel Ing. Kubín pozval na školu, abych si mohla vyprávění a zkušenosti čtyř studentů sama vyslechnout a předat čtenářům. V tomto čísle Zemědělské školy se seznámíme s poznatky studenta Jana, který svoji praxi prožil v Norsku. V dalším čísle se pak podíváme do Anglie a Dánska.

JAN, NORSKO – JE TO KRÁSNÁ ZEMĚ

Naše praxe trvala od dubna do září. Do Norska jsme jeli čtyři studenti, první týden jsme trávili u města Hamar na zemědělské škole, která pro nás praxi zajišťovala. Seznamovali jsme se s krásným okolím i s pamětihodnostmi a postupně se zemědělskými farmami. Na závěr nám byly nabídnuty čtyři farmy, kde budeme pracovat

a proběhlo setkání s našimi budoucími farmáři. Farmy byly zaměřeny na chov prasat, ekologické zemědělství s chovem dojnic, chov dojnic s malým skanzenem, intenzivní produkci mléka. Vybral jsem si chov prasat.

Dostal jsem se do prostředí, které mi absolutně vyhovovalo. Farmáři bylo 34 let, měl tři děti. Farma o 35 ha patřila mezi velké. Byla zaměřená na šlechtitelský chov prasat, norský landrase, jiná zvířata farmář neměl. Z plodin pěstoval jarní pšenici, jarní ječmen, brambory i sadbové, trávu na semeno (to byl dobře placený artikl). Práce byla tvrdá, ale v pohodě, hned na začátku jsme se domluvili, že budu pracovat, jak on bude potřebovat, ale zase mně vyhoví, když budu chtít volno. Mimo mě zaměstnával ještě jednoho pracovníka, veškerá práce a činnost měla rodinný charakter a odehrávala se v okolí farmy.

Všechny odborné diskuze na farmě vedené v norštině mně farmář překládal, o některých věcech se i se mnou radil, ocenil naše dobré teoretické znalosti ze školy. Naučil jsem se tam spoustu věcí, které jsem doma nikdy nedělal, ke všemu mě pustil, všude

mě bral s sebou, o všem jsme si mohli povídat.

Moji spolužáci v Norsku byli také spokojeni. Na farmě jedné z dívek měli jen šest krav, které ona pásala, a muzeum s ukázkami dávných tradic a způsobu života, kde také pomáhala. Druhá spolužačka byla na vzdálenější farmě, kromě krav měli i koně a rozsáhlé pastviny, kde pobývala přes léto, líbila se jí i práce v domácnosti s dětmi. Ze dvou bližších farem jsme se mohli častěji setkávat a povídat si o svých zkušenostech.

Když už jsme u trávení volného času, tak Norsko je zajímavé tím, že do jakékoliv hospody, klubu či restaurace nepustí nikoho pod 18 let, pokud se tam podává alkohol. A důsledně to dodržují. Jsou i kluby, kam pouštějí od 20 či 23 let. Do 18 let chodí mladí na různé diskotéky, dětské párty, kde pijí jen limonády. Na cestování jsem si vydělal, ve smlouvě jsem měl plat asi 2,5 tisíce norských korun, ale farmář mě platil podle vykonané práce. Byli jsme zaregistrováni na pracovním úřadu a platili jsme řádně daně, ale peněz jsme měli dostatek. V létě jsem mohl Norsko procestovat, je to krásná země!

(17)

**Střední škola gastrono-
mie a farmářství Jeseník**

BVV Brno

aktivity

KOŠÍK EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ A BIOPOTRAVIN

TEXT A FOTO ANDREA HRABALOVÁ, BIOINSTITUT, O.P.S.

Říká se, že jeden obrázek dá více než tisíc slov. Ovšem vidět věci, jak fungují, je ještě účinnější. Proto pětadvacet studentů druhého a třetího ročníku střední Hotelové školy z Poděbrad spolu s pedagogy neváhali a využili

možnosti projektu Bio v regionu a vydali se na exkurzi přímo na ekofarmu. Nemuseli ani moc daleko. Biofarma Košík je totiž ve stejném okrese, a tak příklad dobré praxe měli na dosah ruky.

Malebná krajina v okolí Košíku vytváří ideální podmínky pro ekologické hospodářství. Na okraji rozsáhlého lesa se rozprostírají louky a pastviny, pole a sady o celkové rozloze 150 ha. Na 50 ha polí pěstuje farma

Dagmar Havlové brambory a obiloviny, v sadech ovoce a na záhoncích a menších polích bylinky a zeleninu. A rozhodně se nezaměřuje jen na prvovýrobu. Výsledky své práce se snaží zhodnotit několika cestami. Jednak jde cestou finalizace produkce-suroviny tedy na farmě zpracovávají a prodávají. Za druhé je farma otevřená exkurzím a vzdělávacím projektům, tedy zhodnocují nabyté zkušenosti z ekologického zemědělství tou nejlepší cestou – přenosem informací a osvětou.

Farma za svou prioritu považuje chov romanovských ovcí. Přestože toto plemeno vyšlechtěné za doby panování Romanovců v Rusku není typickým mléčným ani masným plemenem. Proto i skupina studentů měla v deštivém počasí, které panovalo na začátku října, kdy se na farmu vypravili, zájem právě v ovčíně. Zde také proběhla mléčná část programu. Jedna skupina studentů si vyzkoušela tradiční způsob výroby sýra z čerstvě nadojeného mléka. Druhá část žactva se vypravila do moštárny. Zde se věnovala ukázce moštování, jež bylo v plném proudu.

NADŠENÍ A UČENÍ

Studenty provázel zážitkový pedagog, cestovatel, vodák a především současný správce farmy v jedné osobě Tomáš Potfaj spolu se dvěma kolegy – Maruškou a Ivou. A o zážitky neměli studenti nouzi. Mezi ty nejintenzivnější patřilo dojení koz. Studenti se shodli, že to vůbec není tak snadné, jak se zdá. Zjištění, že lze ze smetany v obyčejné zavařovací sklenici pouhým třepáním získat skutečné máslo, které je navíc žluté, také budoucí kuchaře docela překvapilo. Že můžete mít z jablka hned pitelný mošt, který je i bez přidání cukru, sladký a lahodný. Stačí sklídit, podržet a vylišovat. Zkrátka objev, že mezi potravinou v regále a zemědělskou

AKTIVITY ŠKOL

produkcí nemusí být žádný black box, alchymie nebo dlouhá a složitá cesta, otevřel nejednomu žákovi oči. Zkrátka některé studenty udivilo, že potraviny skutečně může farma vyrobit „doma“ bez složitého vybavení potravinářských podniků připomínající továrny.

„Vzhledem k tomu, že šlo o žáky hotelové školy, kteří nemají o zemědělství hlubší povědomí, bylo důležité ukázat, jak a kde potraviny vznikají, kde se jídlo bere. Důležité bylo uvědomění, že za každou surovinou, kterou v kuchyni použijí, je dřina a že hodně záleží na tom, jakým způsobem vzniká,“ uvedla koordinátorka projektu Andrea Hrabalová a doplnila: „Řada studentů neváhala utratit kapesné za brynzou a sýry, protože něco tak dobrého prý ještě neochutnali. Myslím si však, že v jejich hodnocení sehrál roli i fakt, že poznali reálnou cestu vzniku té potraviny.“

NOVÁ KREV

Ovšem jako všude, platí i zde, že každá mince má dvě strany. Zážitkový program, který farma připravila takřka jíc na první dobrou, vyvažují občasně obtíže v zemědělském provozu.

„Neznalost oboru je výhodou i nevýhodou. Nejsem omezen zaběhanými poučkami, což znamená, že mohu být lépe otevřen zcela novým postupům. Na druhou stranu se musím za pochodu učit základům, jako jsou např. technologické lhůty, základní agrotechnické postupy a celková organizace prací na farmě. Nicméně v dnešní době není zas takový problém získat informace. A především – baví mě to,“ přiznává Tomáš Potfaj.

Nutno však dodat, že zdaleka ne všechny ekofarmy jsou schopny a ochotny připravit vzdělávací exkurze pro studenty. Zjednodušeně řečeno, pustit veřejnost do dvora, chce nemálo odvahy. Ta však Košíku nikdy

nechyběla. Svědčí o tom mj. pestrost, kterou zde uvidíte. Kromě ovcí, chovají krávy, slepice, perličky, husy, kachny, králíky. Postupně se také farma učí zacházet s volným chovem prasat plemene mangalice. Aby byl výčet úplný, nutno dodat, že zde mají svůj domov prase divoké – divočák Chrochtík nebo osel David.

IDEÁLNÍ PODMÍNKY PRO ZEMĚDĚLSTVÍ, PROČ NE VŠAK PRO TO EKOLOGICKÉ?

Přestože Středočeský kraj má v porovnání s jinými kraji ČR téměř ideální podmínky pro zemědělskou činnost – jsou zde dobré půdy, rovinatý terén, nízká nadmořská výška, relativně dostatečné množství srážek, příznivá průměrná teplota, a snadný odbyt biopotravin v podobě blízkosti Prahy – ekologickému zemědělství se zde příliš nedaří. Aktuálně zde zemědělci ekologicky hospodaří na 18 tis. ha, což představuje 3% podíl na celkové zemědělské půdě kraje a to je nejnižší podíl v rámci všech krajů ČR mimo Prahu. Farma Košík je jednou z celkem 302 ekologických farem, které v kraji existují. Již zmíněná blízkost metropole má vliv na vyšší počet výrobců biopotravin. Po vlastní Praze a jižní Moravě je zde třetí nejvyšší počet výrobců (přes 60) a daří se i faremnímu zpracování. Košík je mezi 21 farmami, které se do zpracování vlastní produkce pustily. Více faremních zpracovatelů je už jen na již zmíněné jižní Moravě, kde se jedná především o specifickou skupinu bioproducentů – ekovinařů.

Více informací o projektu Bio v regionu, který podpořilo Ministerstvo zemědělství, naleznete na stránkách Bioinstitutu, který aktivity realizuje: <http://bioinstitut.cz/cz/projekty-spolu-prace/propagace-regionalni-bioprodukce-a-spoluprace/aktivity-2017>

BRAMBOROVÝ KVĚT 2017

TEXT ING. JIŘÍ ZAJÍC, ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ AKADEMIE V HUMPOLCI | FOTO ARCHIV

TO
K
A

V

e dnech 12. a 13. října 2017 proběhla na půdě České zemědělské akademie v Humpolci, střední škole, již tradiční soutěž

O bramborový květ vysočiny 2017. Letošního ročníku se zúčastnilo celkem osm dvoučlenných týmů ze zemědělských škol z celé České republiky, konkrétně z Třebíče, Tábora, Březnice, Vyškova, Bystřice nad Pernštejnem, Poděbrad, poprvé z Hořic v Podkrkonoší a domácích humpoleckých.

Vlastní soutěž se skládala z osmi různě obtížných částí. Soutěžící museli prokázat své znalosti nejen v testu o bramborách, technologii jejich pěstování a v poznávání chorob brambor, kde na ně čekaly opravdu záladné otázky. Připravena byla i pro mnohé těžká poznávčka zemědělské mechanizace a pracovních operací z videozáznamu. Že se současný zemědělec musí orientovat i v zahraničních textech a technických údajích, prokazoval test jazykových vědomostí - orientace v cizojazyčném odborném textu a překladu. Praktické dovednosti pak účastníci předvedli při stanovování škrobnatosti průmyslových brambor. Nově jsme zařadili orientační stanovení kyselosti půdy, vhodné pro pěstování brambor, kde nás překvapilo, jak mnohým studentům šuměla

kyselina sírová (ve skutečnosti voda). A na úplný závěr přišla i troška kreativity - při tvorbě razítka z brambory.

Nejen soutěž, ale i trocha zábavy je velmi nutná, a proto byl pro studenty večer uspořádán turnaj v bowlingu, při kterém se pobavili a vyměnili si své zkušenosti a poznatky. A podle posledních informací navázali někteří studenti i pracovní a osobní spolupráci. Pro všechny účastníky byla odměnou návštěva 27. bramborářských dnů v Havlíčkově Brodě, kde se dozvěděli novinky v pěstování brambor a shrnutí výsledků letošního bramborářského roku.

Celou soutěží prošli nejúspěšněji domácí soutěžící, kteří obsadili první a druhé místo a po několika méně úspěšných ročnících soutěže přetavili své znalosti a dovednosti v umístění. Třetí skončil žák z Třebíče. Pro první tři studenty bylo významným povzbuzením do dalšího vzdělávání převzetí věcných cen z rukou zástupce ministra zemědělství, přímo na celostátní konferenci před zraky odborníků celého českého bramborářství. Ale nikdo nepřišel zkrátka - medaili dostali všichni, i když „jen“ bramborovou! Na základě výsledků můžeme hodnotit, že všichni zúčastnění prokázali dobrou znalost o pěstování brambor

AKTIVITY ŠKOL

a zůstanou-li věrni svému zaměření, nemusí se čeští zemědělci obávat, že by do oboru nepřišli kvalitní nástupci. A věříme, že budou i nadále zapáleni do pěstování brambor.

Česká zemědělská akademie v Humpolci už začíná připravovat další ročník soutěže, který se bude konat 18. a 19. října 2018 a všichni pevně věříme, že za rok k nám přijede ještě víc aktivních zájemců soutěže, kteří i tu bramborovou medaili

4. místo v konkurenci patnácti koní. Čtvrté místo je i nejlepší výsledek českého zástupce v historii dostihu. Pro mladou jezdkyňu byla účast na takové akci jistě obrovským zážitkem i velkou zkušeností.

Blahopřejeme a přejeme mnoho dalších úspěchů i v tomto roce.

DEN ŠKOLY A „CHOVATELÁK“ VE DRUHÉ PĚTADVACÍTCE

TEXT A FOTO RNDR. MIROSLAV DOČKAL MSC., VOŠ A SŠ VETERINÁRNÍ, ZEMĚDĚLSKÁ A ZDRAVOTNICKÁ TŘEBÍČ

V září se konal tradiční Chovatelský den v Třebíči již po šestadvacáté. Po zkušenostech z loňských 70. oslav výročí zemědělského školství v našem městě jsme připravili i tzv. „Den školy“. Takže začneme pěkně popořádku.

V pátek byla škola připravena pro širokou veřejnost. Pozvání přijali nejen zájemci o studium ze základních škol, ale také čerství i dávní absolventi, zástupci spolupracujících organizací, odborná i laická veřejnost. A bylo se na co dívat. V areálu školy byla vystavena moderní zemědělská technika a zahradní mechanizace. Na hřišti proběhly ukázky výcviku koní, psí agility a pro zájemce byla k dispozici atraktivní projížďka v bryčce tažené koňmi, jízda

v traktoru či jízda zručnosti v malotraktoru. Nechyběla ani výstava živých zvířat – od holubů, slepic, hus a kachen až po telata, ovce, prasata a koně. Exponáty výstavy pocházely většinou z vlastních chovů našich žáků. Uvnitř školy probíhala ukázka výroby sýra, ochutnávky regionálních potravin nebo bylinkových čajů. Žáci a učitelé oborů veterinářství prezentovali zejména problematiku prevence zubního kazu u psů a koček. Žáci a učitelé oboru agropodnikání si připravili zajímavé ukázky z předmětu myslivosti, konkrétně z výcviku dravců a loveckých psů. Zajímavá byla expozice rybářského vybavení a včelařství. Zájem byl i o kvíz poznávání bylin a semen rostlin. Nechyběla zde ani prezentace naučného programu „Zemědělství žije“ ve spolupráci se Zemědělským svazem ČR. Počasí přálo a návštěvníci odcházeli spokojeni třeba i proto, že si mohli nechat změřit tlak, cholesterol a glykemii. Tyto činnosti zajišťovali studenti zdravotnických oborů.

V sobotu projížděl po zaplněném trebičském náměstí tradiční průvod sedlových koní v doprovodu koňských zápřží v kočárech a bryčkách. Nazdobené povozy, vyčesaní koně a nažehlené uniformy zvali na nedělní koňské soutěže a show, které pravidelně probíhají nedaleko náměstí v jezdeckém areálu Polanka. Zakladatel „chovateláku“ pan Ing. Ladislav Svoboda zval megafonem zaplněné náměstí na nedělní program a současně představoval účastníky slavnostního průvodu. Návštěvníci Karlova náměstí se při pohledu na dostavník pana Bílka z Hartvíkovic mohli v duchu přenést do doby „divokého západu“. Čtyři nazdobené kočáry a v nich manželské páry v dobových svatebních kostýmech z období baroka a první republiky poutaly pozornost a evokovaly dobu, kdy tento způsob dopravy převládal nad koňmi spoutanými pod kapotou.

XXVI. ročník Chovatelského dne zahájily v neděli skokové hobby soutěže ZZ a ZM. Odpolední zahájení za doprovodu slavnostních fanfár provedl ředitel školy a Chovatelského dne RNDr. Miroslav Dočkal, MSc společně s dalším

spolupořadatelem ředitelem společnosti TTS energo s. r. o. panem Ing. Richardem Horákým. Po dekorování vítězů dopoledních soutěží byly před odbornou komisí předvedeny klisny s hříbaty. Hlavními záprahovými soutěžemi dne byly Memoriál Ladislava Svobody a honební parkury, dvojspřeží a jednospřeží.

Zajímavou a oku lahodící podívanou byla mistrovská ukázka ovladatelnosti čtyřspřeží starokladrubských koní, živé národní kulturní památky. Nevšední zážitek připravili návštěvníkům manželé Novotní z Ptáčova se svými „frísáky“. Zajímavým oživením bylo představení Kozího spolku Třebíč. Majitelka Veronika Hájková seznámila přihlížející s metodou pozitivní motivace, kterou předvedla s cvičeným kozlem Albertem.

Zejména děti navštěvovaly expozice malých hospodářských zvířat (slepice, krůty, perličky, husy, pižmovky a kachny a okrasné bažanty). Expozici ovcí a koz připravil pro zájemce Svaz chovatelů ovcí a koz ČR z. s. jako Krajskou výstavu, kde se prezentovala

různá plemena podle směru užitkovosti. S velkými hospodářskými zvířaty (skot, prasata) se prezentovali majitelé MVDr. Radek Busta z Bítovánků a Vojtěch Kovář ze Štěmech.

Velkou mechanizaci představila na chovatelském dnu firma AGROTEC a. s. Trnava. Prezentaci svých produktů pro výživu a krmení dodali ADW FEED a. s. Krahulov a MIKROP Čebín a. s.

Návštěvníci v hojném počtu ochutnávali produkty ve stánku „Regionální potravina Kraje Vysočina“, které nabízely krojované zákusky školy a propagovaly tak farmářské trhy.

Závěrem bych rád poděkoval všem pořadatelům a studentům školy za přípravu, dále chovatelům hospodářských zvířat a všem návštěvníkům za účast. Pochopitelně se vkrádá myšlenka, co si přát do budoucna. Určitě ať ti mladší naváží na práci dříve narozených s provoláním „Ať ty koně jdou!“

Pozvánka na ZEMĚDĚLSKOU OLYMPIÁDU ŽÁKŮ STŘEDNÍCH ŠKOL

TEXT ING. ALENA KRAJÍČKOVÁ | FOTO ARCHIV

Střední škola hospodářská a lesnická Frýdlant zve na 13. ročník soutěže, která se uskuteční ve dnech 18.–19. dubna 2018 v areálu školy.

Akce se uskuteční ve spolupráci s Libereckým krajem, Regionální agrární radou Libereckého kraje a Okresní agrární komorou Liberec – Jablonec nad Nisou.

SOUTĚŽNÍ DISCIPLÍNY:

1. Test znalostí z rostlinné a živočišné výroby a mechanizace
2. Jízda zručnosti kolovým traktorem s přívěsem
3. Poznávací test plodin, plemen zvířat a materiálů
4. Výměna a vyvážení pneumatiky
5. Vykování skoby
6. Práce s traktorem s čelním nakladačem
7. Sedlácký víceboj (sportovně odborné disciplíny)

V daných disciplínách soutěží dvoučlenná družstva žáků. Vyhodnocení nejlepších proběhne i v kategorii jednotlivců.

V loňském roce se Zemědělské olympiády zúčastnily: Střední odborná škola Frýdek-Místek, Česká zemědělská akademie v Humpolci, střední škola (pracoviště Humpolec a Světlá nad Sázavou), Gymnázium a Střední odborná škola Podbořany, Střední odborná škola a Střední odborné učiliště Horky nad Jizerou, Střední škola hospodářská a lesnická Frýdlant a Ausbildungsstätte, Rosenheim. Vítány jsou i další školy.

V kategorii družstev i jednotlivců zvítězili žáci z Frýdku-Místku, velmi úspěšní byli rovněž soutěžící z Frýdlantu a Humpolce, Světlá nad Sázavou, ale dařilo se i ostatním školám.

Přijďte se podívat, přijďte soutěžit!

Pozvánka na CELOSTÁTNÍ SOUTĚŽ ŽÁKŮ ZEMĚDĚLSKÝCH ŠKOL OBORU AGROPODNIKÁNÍ

TEXT A FOTO ING. ALENA KRAJÍČKOVÁ

Vyšší odborná škola a Střední zemědělská škola Benešov zve na 20. ročník odborné soutěže, která se uskuteční ve dnech 19.–20. dubna 2018 v areálu školy a školního statku.

Akce se koná z pověření Výkonného výboru Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru a na základě dohody z loňského ročníku této soutěže konané v Klatovech. Žáci čtvrtých ročníků středních zemědělských škol studijního oboru Agropodnikání budou soutěžitv teoretických znalostech a praktických dovednostech.

NÁPLŇ SOUTĚŽE:

- 1 Jízda zručnosti, traktor Z 6211 (Z 7011) + vlek.
2. Rostlinná výroba, praktická část – poznávání osiv, plevelů, hnojiv, kulturních rostlin, chorob, škůdců a základní výpočty pro rostlinnou výrobu; teoretická část – test.

3. Živočišná výroba, chov, praktická část – poznávání plemen, krmiv, výpočet přírůstku, výpočet krmné dávky a zacházení se zvířaty; teoretická část – test.
4. Ekonomika, praktická část – odměňování, daně, náklady a majetek podniku; teoretická část – test.
5. Mechanizace, praktická část – poznávání částí strojů a jejich seřizování, základní výpočty; teoretická část – test.

Za každou školu soutěží jeden žák, pro pedagogický doprovod žáků je přichystán samostatný program. V loňském roce se soutěže ve Střední škole zemědělské a potravinářské Klatovy zúčastnili žáci z 24 škol.

Absolutním vítězem roku 2017 se stal žák benešovské školy, další nejúspěšnější žáci byli ze školy v Třebíči, Českém Těšíně, Olomouci a Rakovníku.

Chcete-li vidět schopné mladé zemědělce, přijďte do Benešova!

PŘEDNÁŠKA

ZLATÁ ÉRA ČESKOSLOVENSKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ (1918–1938)

15. března 2018 v 17 hodin

Obsah přednášky:

- polozapomenutá parcelace velkostatků
- státní zemědělská politika
- budování "agrární republiky"

Přednáší:

PhDr. Mgr. Kristýna Kaucká, Ph.D.

Místo konání:

Dům zemědělské osvěty
Knihovna Antonína Švehly
Slezská 7 - Praha 2

Vstup zdarma

PŘEDNÁŠKA

HISTORICKÉ SOUVISLOSTI PROSAZOVÁNÍ KOLEKTIVIZACE VENKOVA V ČESKOSLOVENSKU

4. dubna 2018 v 17 hodin

Přednáší:

Mgr. Jiří Urban, Ph.D.

Foto: Krkonošské muzeum Správy KRNAP ve Vrchlabí

Místo konání:

Dům zemědělské osvěty
Knihovna Antonína Švehly
Slezská 7 - Praha 2

Vstup zdarma

Čas ze stí je stí ne je ne je ne

JAKÁ JE BUDOUCNOST ZEMĚDĚLSKÉHO ŠKOLSTVÍ NA VYSOČINĚ?

TEXT ING. LADISLAV KŘIVÁNEK,
VEDOUcí ZEMĚDĚLSKÝCH OBORŮ, VOŠ A SŠVZZ TŘEBÍČ

Na problematiku zemědělského vzdělávání se v posledních letech poněkud zapomínalo, možná i to je jeden z důvodů proč nastal v této oblasti vzdělávání znatelný úbytek žáků, přestože zemědělské obory znamenají nyní i do budoucna velkou perspektivu na trhu práce.

Předsudky veřejnosti o tom, že zemědělství je náročná a špinavá ruční práce sedm dní v týdnu bez odpočinku, je jedním z dlouhodobě přetrvávajících faktorů, který brání většímu zájmu o zemědělské školství. To však už dávno neplatí. Moderní technologie, mechanizace, elektronizace a robotizace postoupily i v této oblasti hodně daleko, stejně jako v jiných průmyslových resortech.

ZEMĚDĚJSTVÍ

Rodiče se často rozhodnou, že děti, které projevují o studium některého ze zemědělských oborů zájem a mají pro něj i výborné předpoklady, do naší školy nepošlou jen kvůli tomu, co by studiu na „hnojárně“ řekli sousedé! Pravda je, že ani aktuální mediální obraz zemědělství není příliš pozitivní. Informuje se většinou o jeho problémech, suchu, dřině, nebo o tom, že v zemědělství jsou druhé nejnižší mzdy v národním hospodářství. Přitom jiných témat by se našlo nepochybně dost. Třeba to, že moderní traktory řídí satelit pomocí GPS navigace a řidič je ovládá joystickem. Dalším, citelným problémem je, že příliš mnoho absolventů středních zemědělských škol nesměřuje po skončení studia do zemědělství, ale míří jinam. Důvodem bývá především to, že ačkoliv jsou plně kvalifikovaní, vlastní svářečské a řidičské průkazy, ve svém regionu nenajdou uplatnění, nebo je odradí výše nástupního platu. Jedním z klíčových řešení je určitě těsnější spolupráce středních zemědělských škol a regionálních zaměstnavatelů. Bohužel lze konstatovat, že až osmdesát procent absolventů nenastoupí do zemědělství. Ve strojírenských firmách jim nabídnou částku o několik tisíc korun vyšší. Jsem přesvědčen, že zemědělské školství musí jít stejnou cestou jako školství strojírenské v rámci úzké spolupráce s regionálními zaměstnavateli. Zatímco strojírenské firmy nabízejí motivační stipendia a získávají žáky už během jejich studia, podobný zájem zemědělských podniků je spíše výjimkou. Dnes však zemědělským firmám odchází do důchodu početná skupina pracovníků, a proto by se především ony měly začít zajímat o budoucí zaměstnance. Vyhledávat žáky ve svém okolí, oslovovat rodiče, zvát na exkurze, nabízet různé benefity a doporučovat je na střední školy se zemědělským zaměřením. Zatím tuto roli plníme spíše my. Situace, kdy zemědělské podniky velice aktivně působí na veřejnost, už přitom také existují. Pořádají dny otevřených dveří nebo se podílejí na organizaci výstav, soutěží a veřejných akcí. Zemědělci nemohou pořád jen „brečet“, ale musí se sami do změn zapojit a odpracovat si je.

Zahájili jsme spolupráci s mateřskými školami a snažíme se rozvinout spolupráci i se školami základními formou organizací různých zemědělských aktivit a vychovávat si tak novou generaci dětí. Je třeba, aby vzrostl zájem o naše obory již na prvním stupni základních škol. Věřím tomu, že až tyto děti dorostou do 9. třídy, budou mít k výběru zemědělských oborů mnohem blíže. Práce v zemědělství by měla

mít určitý společenský kredit. Často také zaznívá kritika na výchovné a kariérní poradce, že dostatečně neplní svou roli poradců. Jsou příliš vytěžováni výukou, což jim ubírá volný čas, takže nereagují na pozvánky na exkurze do podniků nebo akce středních škol. Jim i žákům tak chybějí potřebné informace. Školy mají především učit, ne pořád někam vysílat žáky. Z tohoto pohledu je nejlepší zapojit se do dlouhodobějších projektů, které dětem názorně, a přitom zábavně představují jednotlivé profese. Jen jeden příklad ze sousedního Německa. Tamní firmy tam pořádají burzu pro děti a jejich rodiče. Na ní představují nejen své zázemí a produkci, ale současně tam zvou zástupce spolupracujících středních škol, kteří podrobně přiblíží podmínky studia i obor, který musí žák vystudovat, aby se mohl ucházet o práci. Zájemci tak dostanou na místě komplexní informace a v případě zájmu hned rodiče podepíší s firmou kontrakt. Školáci tak mají zaručenou další perspektivu.

Projekty, jejichž cílem je zlepšit obraz zemědělství v očích veřejnosti a informovat mladé lidi o jeho důležitosti a nenahraditelnosti, pořádají také profesní zemědělské organizace v kraji Vysočina. Problémem je však menší propagace, nedostatečné mediální vyznění. My, jako škola se snažíme zajišťovat různé aktivity a projekty v podobě kroužků, soutěží a prezentací se zemědělskou i veterinární tematikou, ale žáci o ně prakticky nemají zájem a účast na nich často odmítají i samotní ředitelé základních škol. Mezi zajímavé aktivity patří v současné době probíhající celostátní projekt pro školáky s názvem „Zemědělství žije“. Jeho prezentace na veřejnosti je však slabá, protože ve většině médií stojí zemědělství na okraji zájmu. Navíc chybí koordinátor, který by propojoval základní a střední školy se zemědělskými firmami. Zemědělské vzdělávání v kraji Vysočina vyžaduje aktivní spolupráci všech partnerů a je nesmírně potřebné, aby se diskuse na toto téma neustále opakovala. Každý partner může podpořit zemědělské vzdělávání i zdánlivě malým krokem. Kraj Vysočina vyhlásil letos pro oblast školství „Rok zemědělského a odborného vzdělávání“. V rámci této aktivity je třeba zahájit jednání s profesními zemědělskými organizacemi o formě případné podpory zajímavých projektů určených školákům. Zemědělské podniky by v místě svého působení měly oslovit mateřské i základní školy s nabídkou spolupráce v podobě exkurzí, kroužků či prezentací své činnosti a v neposlední řadě navázat spolupráci i se středními školami se zemědělským zaměřením.

MÁKU SE U NÁS SKLIDILO MÉNĚ

TEXT A FOTO ING. HANA HONSOVÁ, PH.D., FAKULTA AGROBIOLOGIE, POTRAVINOVÝCH A PŘÍRODNÍCH ZDROJŮ, ČZU V PRAZE

Plocha máku setého v České republice v roce 2017 dosáhla téměř 32,6 tisíc hektarů, což představuje přibližně stejnou výměru jako v roce 2015 a mírný pokles v porovnání s rokem 2016. Poslední sezóna ale nebyla pro naše pěstitelé máku na řadě míst z hlediska počasí optimální, což se odrazilo na nižších výnosech i produkci. Ing. Pavel Cihlár Ph.D. z České zemědělské univerzity v Praze informoval na seminářích „Mák v roce 2018“ uspořádaných spolkem Český modrý mák z.s. a Českou zemědělskou univerzitou v Praze, že kvůli nižším výnosům v ČR se naše produkce v porovnání s předešlou sezónou snížila zhruba o třetinu. Naše pěstitelé ale mohl potěšit výrazný nárůst výkupních cen.

VÝKUPNÍ CENY STOUPLY

Obchod s mákem v roce 2017 na seminářích zhodnotil Ing. Václav Lohr, který také uvedl prognózu pro letošní sezónu. Přítomné seznámil s výsledky poslední sklizně, která se nevydařila tak dobře jako ty předešlé. Průměrný výnos máku pěstitelů v ČR dosáhl 0,65 t/ha a produkce 21,1 tisíc tun. Na nižších výnosech se podepsalo především sucho.

Z hlediska vývozních cen máku se minulý rok dělí na dvě poloviny. Zatímco v prvním pololetí roku 2017 dosahovala průměrná cena za jeden kilogram máku necelých 35 Kč, ve druhém části minulého roku to bylo podstatně více, průměrně přes 48 Kč. Největší vzestup až na 60 Kč/kg byl zaznamenán po sklizni. K růstu ceny máku přispělo snížení plochy, na které je v ČR mák pěstován o téměř tři tisíce hektarů a nízké výnosy.

Zhruba 85 procent domácí produkce makového semene se vyváží. K hlavním odběratelům patří Rusko, Rakousko, Polsko a Německo. Naše spotřeba dosahuje asi 430 g na osobu a rok, což představuje přibližně 4500 tun.

Mák se do ČR také dováží, hlavně ze Španělska, Slovenska a Maďarska. Za období od září 2016 do srpna 2017 se k nám dovezlo necelých 3,4 tisíc tun máku, tedy meziročně o zhruba tisíc tun méně. Od září do prosince 2017 se ale díky vysokým cenám máku situace změnila a dovoz v porovnání se stejným obdobím vzrostl o téměř 350 tun. Mák se k nám dovážel za nižší cenu, nejlevnější pocházel ze Španělska.

Podobně jako Českou republiku i další státy ve střední Evropě postihla v roce 2017 neúroda. Rozlohy osevních ploch navíc poklesly, v Maďarsku asi o polovinu. Snížení plochy pěstování máku zaznamenali i na Slovensku. Nižší úrodu sklídili také v Polsku, Nizozemsku nebo na Ukrajině.

Rovněž země zabývající se pěstováním technického máku zaznamenaly menší sklizeň. Například Austrálie, Francie a Velká Británie. Ve Španělsku a v Portugalsku sklídili přibližně stejné množství máku jako je jejich dlouhodobý průměr. Turečtí pěstitelé modrého máku loni oseli menší plochy a pokles zaznamenaly i další země. Světová nabídka makového semene tedy bude v porovnání s předešlou úspěšnější sezónou nižší.

Co se týče cen, mohou díky současné situaci na trhu očekávat naši pěstitelé příznivý výhled. Cenová úroveň by mohla být poměrně dobrá v porovnání s předešlým rokem. Není vyloučeno, že se v cenové nabídce projeví nižší produkce nejen v ČR, ale i v dalších zemích.

KVALITNĚ ZALOŽIT POROSTY

Ing. Cihlár se výzkumu v oblasti pěstování máku věnuje již řadu let a dosažené výsledky se pokusil zobecnit. Podle jeho zkušeností se na výši výnosu nejvíce odráží založení porostu. Každé pochybení při přípravě půdy a setí se následně projeví na kvalitě vzešlého máku.

Neustále stoupá význam kvality osiva. Musí být vysoce vitální, kalibrované, namořené povolenými přípravky. Velmi dobrou službu mohou udělat mořidla na bázi zinku a huminových látek, což se potvrzuje v pokusech v Červeném Újezdě v Praze-západ.

Vysoce kvalitní osivo používá jeden z našich nejlepších pěstitelů máku, hlavní agronom zemědělského podniku Zemědělská a.s. Krucemburk Ing. Josef Michalíček, který se o své zkušenosti podělil s účastníky semináře. Mákem každoročně osévají asi dvě stovky hektarů po předplodinách pšenici ozimé a kukuřici na siláž.

Zásadní význam pro optimální vzklíčení porostu má kvalitní příprava půdy a setí. Na jaře připraví půdu pro vysetí máku co nejdříve. Při setí ale musí být půda dostatečně

vyzrálá a prohrátá. Mák sejí koncem března nebo začátkem dubna.

Pro setí používají botkový secí stroj Amazone s aktivní přípravou půdy rotačními branami o pracovním záběru čtyři a půl metru. Vzdálenost řádků dosahuje 12,5 cm. Secí stroj je vybaven prutovými zavláčeci tvaru L, které zabrahňují zatažení osiva máku do větší hloubky.

Vysévají přibližně 1,7 kg semen máku na hektar do hloubky 0,5 až 1 cm. Za secím strojem má vždy zůstat vlahý pruh, aby semena měla dostatek vody pro klíčení a vzházení. Cílem je dosažení osmdesáti až sta rostlin na metru čtverečním a kolem stovky plně vyvinutých makovic při sklizni.

V Krucemburku dlouhodobě dosahují vysokých výnosů máku. V průměru pěti let se jedná o téměř 1,2 t/ha. I v nepříznivé sezóně 2017 docílili v celorepublikovém srovnání vysoce nadprůměrného výnosu máku 1,16 t/ha. Stejně jako v jiných oblastech i v květnu bylo ve zdejší oblasti sucho, ale úrodu zachránil jeden vydatný déšť.

CAROSELLO SA ZARAĐUJE (ZATIAĽ) MEDZI ROZLIČNÉ DRUHY ZELENÍN

TEXT A FOTO JÁN PIEŠŤANSKÝ, SOŠ POĽNOHOSPODÁRSTVA A SLUŽIEB NA VIDIEKU V TRNAVE

Pri vyslovení slova **carosello** (*Cucumis melo* L.) vám v talianskom regióne Puglia každý pestovateľ tekvicovitej zeleniny oznámi, že sa jedná o kríženca melóna a uhorky.

Pri rozhovoroch s mnohými pestovateľmi tejto chutnej, ale z nášho pohľadu na pôdno-klimatické podmienky náročnej zeleniny všetci konštatovali, že hybrid vznikol preto, že uhorkám sa v tomto teritóriu nedarilo. Hlavným dôvodom bolo, že tieto počas horúcich letných mesiacov vysychali. To platilo dokonca i pri výdatnom zavlažovaní, čo u melónov nehrozilo. Na druhej strane, hlavne tí, ktorí obľubovali konzumáciu uhoriek, buď samotných v surovom stave alebo miešaných s inými, najčastejšie plodovými zeleninami v šalátoch ich nahrádzali nedozretými melónmi, ktoré sa zase chuťovými vlastnosťami uhorkám nevyrovnali. Pestovatelia i šľachtitelia sa preto vrhli do hybridizácie, pričom cieľom dosiahnutia heterózneho efektu bolo získať rastlinu, ktorá je odolná voči vplyvom subtropického podnebia, chuťou sa priblíži uhorky, ale na druhej strane oproti nej dosiahne väčšie plody a tým i úrodu na jednotku plochy. Nakoľko prebiehal tento proces v rôznych lokalitách regiónu a dokonca i v regiónoch susedných za použitia rôznych odrôd uhoriek a melónov, tak vznikali hybridy rodiace plody rozličných tvarov - guľovité, sudovité a valcovité, povrchov hladké a ryhované, farieb - bledozelené,

tmavozelené a pásikavé ako i šupky, ktorá bola buď matná alebo lesklá, príp. pokrytá, či nepokrytá jemnými chlpkami. V rámci tvorby carosella a uvedených znakov vznikli mnohé krajové a lokálne odrody pomenované podľa miesta vzniku.

Keď prechádzate nielen regiónom Puglia, ale i mnohými inými v južnom Taliansku a chcete si kúpiť konkrétnu odrodu a povieť, že chcete carosello, mnohí talianski predajcovia vám tú istú odrodu raz pomenovávajú ako carosello, ale iní povedia, že je to melón a tretí zase uhorka. S týmto istým prípadom sme sa stretli i pri štúdiu ponukových katalógov a pri konzultáciách s producentmi osív, keď sme chceli spracovávať teoretické východiská pre vypracovávané komplexné odborné práce, stredoškolskú odbornú činnosť alebo pre publikovanie dosiahnutých výsledkov v Taliansku v rámci experimentálnych prác s touto kultúrou. Nožnice terminológie sa dokonca roztvorili tak, že dnes neexistuje spomínaný hybrid pod názvom carosello, ale pridružili sa ďalšie dve pomenovania - barattiere a tortarello, pričom sú už zároveň charakterizované buď ako druhy alebo poddruhy.

Po konzultáciách a z hľadiska didaktiky výučby tieto tri pojmy sa javia pre nás ako najvýhodnejšie, pretože pre každý z nich je možné dať podľa utvárania plodov spoločné druhové znaky. Tieto spoločné znaky sme vytvorili na základe vykonávania pokusov s uvedenými hybridmi.

Barattiere si viac zachovalo znaky melóna. Má guľovité alebo vajcovité plody, ktoré sú buď hladké, príp. veľmi slabo až mierne a nepravidelne vráskavé a matnejšie. Zberá sa o vyššej hmotnosti - nad 300 g, kedy takéto plody chuťou inklinujú k uhorky. Jej zvyšovaním, nad 1 kg čoraz viac blednú, žltnú a sladnú, čím sa i chuťovo i aromaticky približujú žltému, cukrovému melónu.

Carosello si zase zachovalo tvarový - valcovitý znak uhorky; u niektorých odrôd plody inklinujú do sudovitého tvaru, ale s tým rozdielom, že má hlbšie ryhy, ktoré môžu byť od základnej farby i farebne odlišné. Veľmi často pripomína prerastenú uhorku nakladačku, a preto jeho zberová hmotnosť je nad 100 g. Plody na povrchu nevytvárajú hrbolčeky, ani ostne, no na druhej strane sú niektoré značne pokryté jemnými a hustými chlpkami. Medzi našimi konzumentmi sú viac obľúbené carosellá tmavozelenej farby a nepokryté chlpkami.

Tortarello (*Cucumis melo* var. *flexuosus*) je najčastejšie popisované raz ako melón, inokedy ako uhorka. Jednoznačne sa najviac podobá šalátovej uhorky, či už po vzhľadovej alebo chuťovej stránke. Túto chuť si zachováva, ak sa zberá o dĺžke 35 až 50 cm. V morfologickej stavbe má výraznejšie ryhy a matnejší povrch a mierne vráskovitú šupku, ktorá je buď bledo- alebo tmavozelená, na

Barattiere

základe čoho sú pomenované i jeho odrody. I pri ňom sa stretávame v Taliansku s dvomi názvami. Kým v regióne Puglia toto pomenovanie zostáva, tak hneď v regióne susednom - Abruzzo by ste ho museli hľadať ako **pelosello**.

Vzhľadom k meniacim sa klimatickým podmienkam počas letných mesiacov i u nás sme sa nezaoberali iba terminológiou, ale aj experimentmi s pestovaním týchto jedincov. Všeobecné výsledky môžeme zhrnúť tak, že kvalitatívne parametre plodín boli dosiahnuté, ale úroda oproti podmienkam v ich pôvodnej domovine bola len polovičná.

Mezzo lungo šel. Tarantino

Tortarello

CYKLUS PŘEDNÁŠEK

DĚJINY STRAVOVÁNÍ 20. STOLETÍ PRVNÍ REPUBLIKA

20. března 2018 v 17 hodin

Obsah přednášky:

- špičková kuchyně dvacátých a třicátých let
- „odrakouštění“ kuchyně
- racionalizace stravování

Přednáší:

Doc. PhDr. Martin Franc, Ph.D.

Místo konání:

Dům zemědělské osvěty
Knihovna Antonína Švehly
Slezská 7 - Praha 2

Vstup zdarma

JMÉNEM MINISTERSTVA ZEMĚDĚLSTVÍ ČR,
ÚSTAVU ZEMĚDĚLSKÉ EKONOMIKY A INFORMACÍ A NEŽ ZAZVONÍ
SI VÁS DOVOLUJEME POZVAT NA SEMINÁŘ

"MARKETING ZEMĚDĚLSKÉ ŠKOLY"

v rámci projektu ÚZEI: "Strategie propagace zemědělského školství".
Seminář mimo jiné navazuje na dotazníková šetření, se kterými jsme oslovovali během října
a listopadu 2017 školy sdružené v COP a ASVEN.

CÍL SEMINÁŘE: Představit návrh strategie, informovat o plánovaných krocích, získat zpětnou
vazbu, představit příručku a názorně ukázat, jak ji v praxi využívat.

OBSAH SEMINÁŘE:

1. Návrh strategie propagace zemědělského školství.
2. Akční kroky v rámci strategie.
3. Představení příručky propagace zemědělské školy.
4. Školení "Příhláška je teprve začátek".
5. Diskuze

ORGANIZAČNÍ INFORMACE:

- Účast zdarma.
- Určen řediteli/ředitelce školy a osobě pověřené nábořem.
- Káva, čaj a drobné občerstvení zajištěno.
- Seminářem provedou: Ing. Soukeník a Mgr. Komínek (Než zazvoní), Mgr. Petřík (ÚZEI).

Vyberte si termín a místo:

- 19. 3. 2018 od 9:30 - 14:00 - Brno, Mendelova univerzita
- 5. 4. 2018 od 9:30 - 14:00 - Praha, Knihovna Antonína Švehly

☛ Přihlaste se do 16. 3. 2018 (Brno) nebo do 30. 3. 2018 (Praha) [zde](#)

redakční rada

Mgr. Otakar Březina, Česká zemědělská akademie v Humpolci | Ing. Ludmila Gočálová, Ministerstvo zemědělství ČR |
Ing. Petr Hienl, Místní akční skupina Krajina srdce | PhDr. Aleš Hradečný, Praha | Ing. Zorka Husová, Národní ústav
pro vzdělávání Praha | Ing. Alena Krajičková, Praha | Ing. Emil Kříž, Ph.D., Institut vzdělávání a poradenství ČZU Praha |
doc. PhDr. Dana Linhartová, CSc., Institut celoživotního vzdělávání MENDELU Brno | Ing. Václav Stránský, Ministerstvo
zemědělství ČR | Evidenční číslo MK ČR E 2826 ISSN 1803-8271 (Online)

zemědělská škola

**MÁ
INSTAGRAM**

[INSTAGRAM.COM/ZEMEELSKASKOLA](https://www.instagram.com/zemeelskaskola)

**OZNAČUJ SVÉ FOTKY
#agricult**

**KAŽDÝ MĚSÍC
ODMĚNÍME
TY NEJLEPŠÍ**